

ár 1924 okti Chililspetur gróðina við 100, hvalatöð við 56	
1925 — — — — — 100, — 47	
1926 — — — — — 100, — 74	
1927 — — — — — 100, — 68	
1928 — — — — — 100, — 69	
1929 — — — — — 100, — 100	
1930 — — — — — 100, — 107	
1931 — — — — — 100, — 119	
1932 — — — — — 100, — 91	
1933 — — — — — 100, — 80	
Meðal — — — — — 100, — 82	

Her sýggja vit, at hvalatöðini batna í samanburði við Chililspetur, sum royndarárini ganga, av tí hetta töðevni er seint-virkandi og ikki sum vanlig handilstöð verður uppbrúkt sama ár, tað verður sáðað.

Meðan tað fyrsta royndarárið skulu 3 kg av hvalatöðum til fyrri at gera somu nyttu sum 1 kg av Chililspetur, so skal 8. royndarárið bert 1,45 kg av hvalatöðum ímóti 1 kg av Chililspetur. Í meðal av øllum 10 royndarárunum skulu 2,1 kg av hvalatöðum ímóti 1 kg av Chililspetur. Og eftir hvat vit vita um nyttuna av Nitrofoska, skuldi 1,7 kg av hvalatöðum verið ímóti 1 kg av hesum töðevni.

Men hesar royndirnar eru bert við grasi, har hvalatöðini eru breidd oman á jörðina. Hvussu nógv hesi töð nú eru verd til eplir, har töðan verður grivin niður í jörðina, tað kann eingin siga töl fyrri av tí, at ongur

kontroleraðar royndir eru gjørdar. Men tað er øll rímlig grund til at trúgva, at hvalatöðini gera minst líka góða nyttu í eplaveltuni, sum á omansettu roynd. Her kemur eisini eitt annað upp í, at hvalatöð ikki sum onnur handilstöð her á leiðum hevur eitt fast uppgivið evnis-innihald, men eftir teim »annalýsum«, sum gjørdar eru, hevur ymissa samanseting.

Til síðst er at nevna. Hovuds-töðan eigur altíð at vera heima-töðini, t. y. vit sjálvi kunnu fáa hendur á innanfyri hvørt ser-stakt jarðarbrúk. Har er tað, vit eiga at vísa ídni og røskskap, so alt kemur til nyttu. Handilstöð eru bert at nýta til uppí-skoyti, tá heimatöðini røkka ikki til. At lata heimatöðini fara fyrri skeyti og keypa handilstöð í dyra dóma er altíð ófor-svarligt og serliga í hesum tíðum.

Siegfried-linjan, hin týski verndargarðurin móti vestri.

Siegfried-linjan, verndargarðurin, sum Hitler hevur latið gjørt móti álopum vestan ífrá, hevur verið mikið umtalaður mánna millum, serliga síðani kriggið brast á. Fyri at fólk kunnu gera seg betur kunnug við stöðuna við franska landamark, prenta vit uppáftur hesa grein, ið kaptein Wiboltt skrivaði í »Social-Demokraten« 8. sept.:

Allereð for 1870 opererede Bismarck og Moltke med Udsigten til Krig paa to Fronter, d. v. s. samtidig mod Frankrig og Rusland. Og denne Udsigt blev i 1914 en Kendsgerning, som stærkt bidrog til, at den tyske højre Fløj i Frankrig ikke blev stærk nok til at løse sin Opgave. Von Schlieffens Plan om ved en »Lyngkrig« at besejre Frankrig samtidig med, at Tyskland holdt sig til Defensiven mod Øst led derfor Skibsbrud ved Marne.

Ogsaa efter Verdenskrigen er Udsigten til en Krig paa to Fronter blevet til en Realitet, selv om Rusland pludselig vendte Vestmagterne Ryggen. Samtidig havde Frankrig dog bygget sin Maginotlinje og Tyskland proklameret sine »Maal mod Øst; og deraf fulgte, at Tyskland maatte vende Spillet fra 1914: Det maatte have Ryggen fri

mod Vest for med størst mulig Styrke at kunne vende sig mod Øst, hvor politiske og militære Forhold lovede langt hurtigere Resultater.

Allereð i April 1936 gav da Hitler Ordre til Planlægelse af den tyske »Vestmur«, der i Almindelighed skulde være Tysklands Skjold imod Vest og i Særdeleshed dække de vigtige Kul- og Jerndistrikter i Vest-tyskland.

Under Ledelse af Hærens Overkommando byggedes derfor næste Aar 120 permanente Betonanlæg paa de vigtigste Steder, og i 1937 var ca. 500 Anlæg færdige for Aaret 1938 var lagt en almindelig Plan, der yderligere skulde mangedoble Anlæggenes Antal: men i Maj 1938, da den czechiske Krise satte ind, krævede Hitler, at »Vestmuren« skulde bygges saa hurtigt, at den gav Sikkerhed mod Invasion inden 2. Oktober 1938. Thi dette var en nødvendig Forudsætning for at tvinge Vestmagterne til at give efter for de sudetertyske Krav, der kulminerede i Fordringen om Indmarch den 1. Oktober 1938, og for at tvinge dem til at bøje sig for de Begivenheder, der fulgte i Sudetbesættelsens Spor.

Hitlers Krav om Vestmurens Fuldstændelse medførte en vældig Forcering af Fæstningsbyggeriet mod Vest. Overkommandoens

Planer var vel i Hovedsagen færdige, men de militære Myndigheder raadede ikke paa langt nær over den Arbejdskraft, der vilde blive nødvendig for at holde det Tempo, der nu maatte anlægges; og indenfor de militære Planers Rammer blev det derfor betroet Inspektøren for det tyske Vejbygningsvæsen, Dr. Todt, at bygge samtlige Beton- og Bygningsarbejder.

En mægtig Arbejdsstyrke blev derefter sat i Gang. Dr. Todt's egen Organisation gav 280,000 Md., Arbejdstjenesten 100,000 Md., og de militære Fæstnings-tropper 85,000 Md., der især byggede pansrede Værker. Desuden satte store Troppeenheder fra Hæren ind, idet mange Infanteridivisioner udkommanderedes til Arbejde, medens Pionerbatailloner især tog sig af Panservogns- og andre Hindringer.

Ialt var Arbejdsstyrken i enkelte Tidsrum oppe paa 6—700,000 Mand, og i Slutningen af September var Arbejdet kommet saa langt, at Hitler paa Partikongressen i Nürnberg, midt i Maanedens, kunde give Meddelelse om denne Tilvækst til Rigets Forsvar samt endeligt tage Beslutning om Indmarchen i Sudeterlandet.

Hvad bestaar den saakaldte »Siegfriedlinje« da af? — Naar der i det følgende skal søges gjort Rede herfor, maa det straks siges, at en saadan Redegørelse maa blive »populær« og kun kan gives i store Træk. Thi dels underdrager den militære Fæstningsteknik i Almindelighed sig Mulighed for Forklaring paa begrænset Plads, dels holdes naturligtvis en saadan Organisation saa hemmelig som overhovedet muligt og kan derfor kun følges i store Linjer.

»Siegfriedlinjen«, hvis rette Navn er »Die Westbefestigung mit Luftverteidigungszone West«, danner en sammenhængende Linje med ca. 17,000 Panser- og Betonanlæg, der strækker sig fra Rhinkneet ved Basel langs den franske og belgiske Grænse helt op til det Terræn, hvor Rhinen løber ind i Holland. Grunden hertil er naturligvis, at Tyskland paa denne Maade haaber at kunne afværge en eventuel omfatning mod Nord, gennem Belgien og Holland.

Fra den hollandske Grænse til Aachen er Fæstningsterrænet delvis skovklædt, men gaar saa over til aabent, let bølget Jordsmon. Fra Aachen til Luxembourg bliver Landskabet after skovrigt og hæver sig til det skovrige Højdeparti Schnee-Eifel. Gennem Moseldalen naar man derefter de bratte Saar-skrænter og Skovpartierne Os-burger- samt Schwarzwälder Hochwald. Fæstningslinjen bøjer her mod Øst, hvor dominerende Højder og dybe Dale giver gode Forsvarsmuligheder, og hvor den løber tværs igennem Vogesernes nordlige Udløbere, Pfälzerwald. Over Bienwald gaar Fæstningsværkerne derefter bag Rhinen, som herfra og til den svejtsiske Grænse er 250—300

m bred. Her giver Schwarzwald og, helt mod Syd, Kaiserstuhl tillige Forsvaret øget Styrke.

Imidlertid maa den tyske Vestmur ikke opfattes bogstavelig som en Linje eller Mur. Den bestaar tværtimod af et Skelet af permanente Værker, skjult i Jorden, saaledes at kun det nødvendige rager op og fordelt i 3—4 Linjer bag hinanden, saaledes at det hele danner en Zone paa indtil 50 km's Dybde, der ligger under krydsvis Beskydning fra Anlæggene og er opfyldt af alle Slags Hindringer, især for mekaniserede Tropper.

Disse Hindringer, som Tyskerne ogsaa under Verdenskrigen viste sig som Mestre i at bygge, er mangeartede. Gennem Terrænet saavidt muligt skjult af Bakker m. m. for Indseende fra Vest, strækker sig f. Eks. kilometerlange Rækker af svære trekan-tede Betonpæle paa indtil 1,5 Meters Højde. De laveste Pæle staa forrest, og Pælene har den skraanende Trekanstide vendt fremad, saaledes at Tanks (i Stedet for ved at tørne mod dem eventuelt at vælte dem) glider op ad Skraaningen og bliver hængende. Under Jorden er Pælene tillige forbundet med svære Betonbjælker.

Samtlige Hindringer og Mellemrum kan, som nævnt, holdes under Ild fra Beton- og Panser-anlæggene, der til Nærkamp raader over almindeligt Infanteriskyts (Antitankkanoner og Minekastere) samt først og fremmest Maskingeværer. Længere tilbage findes desuden Kanon- og Haubitzbatterier med op til 20—30 km's Skudvidde. En Del af disse er mobile, saaledes at truede Frontafsnit kan forstærkes.

Mange af disse Vaaben skal bruges som »Schweigewaffen«, d. v. s. de skal først aabne ilden, naar Fjenden er trængt ind i Zonen, og skal saaledes virke overraskende, ligesom de vil være intakte, fordi de ikke i Tide er kendt og taget under Artilleribeskydning. De enkelte Værker har, foruden til Skyt-betjeningen, dybere liggende Rum til Erstatningsmandskab, ligesom der helt tilbage i Zonerne findes Dækningsrum for Reserver. Rummene paastaas at være gastætte og forsynet med nødvendig Ammunition, Vand og Levnedsmidler for et passende Tidsrum.

Til Besættelse af Fæstnings-zonen raades, som i Maginot-linjen, over fast Mandskab, der er nøje inde i denne særlige Tjeneste, og som hurtigt kan mobiliseres. De tages derfor fortrinnsvis fra Grænseegnene, men deres Organisation, Styrke osv. er lidet kendt, mulig har Organisationen ikke endnu naaet fuld Styrke. Fæstningsområdet synes dog delt i mindst tre Afsnit, nemlig Eifel, Saar-pfalz og Oberheim, som man formentlig i ethvert Fald tilstræber at give et Armékorps's Størrelse.

Men bag denne vældige Fæstningszone ligger endnu en Zone: Luftværnszonen, der synes

at staa under Kommando af General Kitzinger.

Som Tanken om at standse Fjenden straks ved Grænsen medførte Bygningen af »Siegfriedlinjen« mod fjendtlige Angreb paa Jorden, ligger den samme Tanke til Grund for Luftværnszonen; og som den egentlige Befæstningszone søger at imødegaa fjendtlig Omfatning gennem neutralt Land, søger Luftværnszonen at hindre Luftangreb, der maatte blive ført frem, ogsaa over svejtsisk, belgisk og hollandsk Territorium.

Luftværnszonen strækker sig derfor, bag Fæstningszonen, fra Hollands Grænse til Sveits og har flere Steder en Dybde paa indtil 60 km. Gennem flere Aars meteorologiske Observationer har man dannet sig en Oversigt over de gunstigste Flyveretninger og Forsvarsvilkaar og saaledes tilvejebragt et betydningsfuldt Grundlag for Forsvarsmidlernes Placering. Disse bestaar af Luftmeldetjeneste, Jagerafdelinger og Luftværnsskyts.

Alt er, i det Omfang det er muligt, bragt under Dækning; selv Flyvemaskiner er bragt under Dækning paa lignende Maade som Materiellet i Fæstningszonen, og dette gælder ikke mindst de Kabler og Radio-stationer, hvorpaa Effektiviteten af Luftmeldetjenesten og Forbindelsen mellem Luftværnsbatterierne beror. Disse sidste er dog delvis motoriserede, saaledes at de hurtigt kan flyttes; og der er i dette Øjemed, samt med Henblik paa Ammunitions- og anden Forsyningstjeneste, anlagt en Mængde Veje paa Kryds og tværs gennem Zonen.

Det har fra forskellig Side været hævdet, at Siegfriedlinjen næppe har den Modstandskraft, som det officielle Tyskland tillægger den. Man siger, at et saadant Kamparbejde, bygget paa saa kort Tid, let maa faa Karakter af Hastværksarbejde, at mange Entreprenører er arresteret paa Grund af daarlig Betonleverancer, at Fæstningsanlæggene delvis sættes under Vand fra Rhinen, at de smaa Anlæg (i Modsætning til Maginotliniens store) vanskeliggør Kommando og Hævdelse af Besættelsens Moral, samt endelig at hele Zonen forlængst er kendt i Detailler af det franske Efterretningsvæsen.

Heroverfor hævder Tyskland, at Vestmuren er Resultatet af mange Aars Forskning og Planlægelse, at den Arbejdspræstation, der fuldstændt Værket, ikke er Hastværksarbejde, men beundringsværdig som en af alle Tidens vældigste Ydelser, at Meddelelser om daarlig Beton og Oversvømmelser savner ethvert Grundlag, samt endelig at den tyske Vestmur, netop fordi den er saa ung, bedre end den franske har kunnet udnytte de sidste Erfaringer.

Mod visse franske Anskuelser vedrørende Muligheden for et relativt hurtigt Gennebrud af Siegfriedlinjen sætter Tyskland saaledes en stærk Tro paa, at